Fondation CAB. Hoe een zakenman in de Provence een museum uit de grond stampte

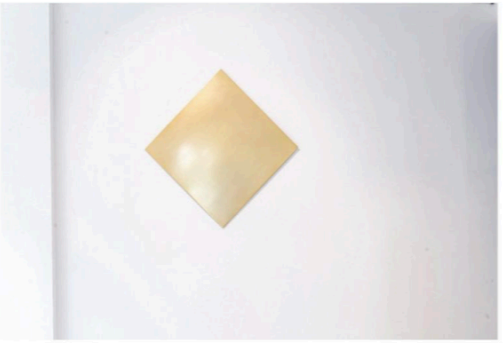

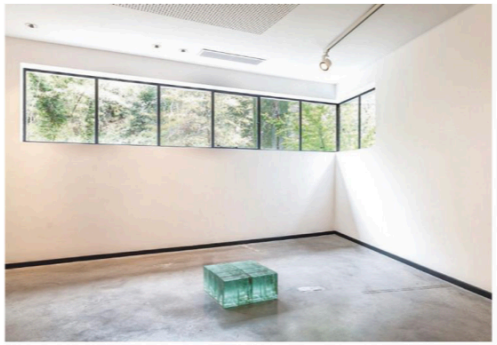

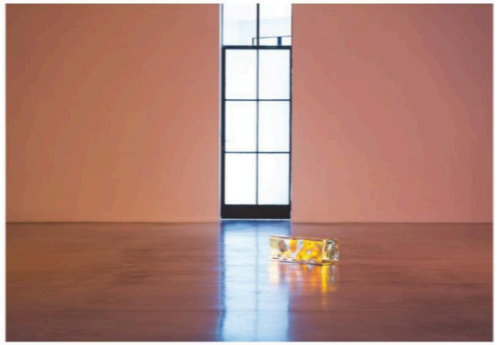

Kunst van Ann Veronica Janssens in Fondation CAB. © RV COURTESY FONDATION CAB

Belgische kunst in de Zuid-Franse zon

Vorig jaar kocht de Belgische zakenman Hubert Bonnet in het kunstenaarsdorpje Saint-Paul-de-Vence in de Provence een prachtig pand en stampte er zijn Fondation uit de grond. Vandaag kan je er gaan kijken naar een expo van Ann Veronica Janssens.

SOFIE VAN HYFTE

'Goeiemorgen! *Alles klar?*" Aan charisma ontbreekt het Hubert Bonnet niet als we hem volgen naar het restaurant van zijn pas opgerichte Fondation in Saint-Paul-de-Vence, vlak bij Nice. Hij probeert wat Duits en Nederlands om ons te paaien, en tussen zijn Engels door gooit hij enkele welgemikte Franse woorden om zijn punt te verduidelijken. Bonnet bestelt koffie, wij komen ondertussen ogen tekort. De rieten stoel waar hij zich in laat neerzakken, is van de hand van Charlotte Perriand, net als de pentagontafels die verder de ruimte vullen. Achter Bonnet hangt een *Wall Structure* uit 1977 van Sol LeWitt. Kijk je naar buiten, dan kijk je uit op een kunstwerk van de Engelse *land art*-kunstenaar Richard Long. Aan de bar kun je een zeldzame Girardot-vaaslamp spotten uit de jaren 60, geen kopie.

We krijgen ook koffie toegeschoven, maar aanraken durven we niet goed. Welke grote designer had zich immers ooit over het ontwerp van de mokken gebogen? Onze onhandige vingers jeuken. In de tentoonstellingsruimtes van het gebouw zagen we eerder al een vermoeide bezoeker twijfelen om even uit te rusten in de comfortabel ogende FK 6720-chair van Fabricius & Kastholm.

Bonnet lacht als hij onze aarzeling ziet en stelt meteen gerust. "Tast toe, alsjeblieft. We willen hier net het gevoel creëren alsof je de living van een verzamelaar binnenwandelt. Die stopt ook niet alles veilig weg in een magazijn, maar stalt het uit en leeft erin. Voor mij is het net belangrijk dat er een dialoog ontstaat tussen design, kunst en de omgeving. Dan pas voel je echt de waarde ervan. We zetten hard in op design. Het gaat werkelijk met alles samen, net omdat het een brug vormt tussen functie en esthetiek."

Hij verwijst naar de aanpak van de Zwitserse kunstenaar John Armleder die eind jaren 80 zijn *Furniture Sculptures* ontwierp. "Op een dag vroeg ik hem waarom hij dat precies deed", vertelt Bonnet. "Zijn antwoord ligt aan de basis van het concept van onze Fondation hier. Regelmatig kreeg hij klanten over de vloer die een schilderij zochten om in de living achter hun sofa te hangen. Zo vaak zelfs dat hij op een dag besliste een kunstwerk te maken waar een sofa in geïntegreerd was, zodat het geheel meteen samen past. Geniaal toch?"

Bonnets schoonzus en directeur van Fondation CAB, Eléonore De Sadeleer, schuift mee aan tafel. "Onlangs kwam er een koppel langs met een krant onder de arm", vertelt ze. "Ze schuifelden naar de tentoonstellingsruimte en nestelden zich in onze designfauteuils. Heel de namiddag dronken ze koffie, lazen ze kranten en praatten ze over de kunst die enkele meters verder stond opgesteld. Daar willen we naartoe. De sfeer moet die zijn van een zaterdagnamiddag in het huis van een verzamelaar"

Hoe ongedwongen de twee ook over hun passieproject praten, de start van Fondation CAB in Saint-Paul-de-Vence verliep niet van een leien dakje. "Ik weet nog steeds niet wat Hubert bezielde", lacht De Sadeleer "Hij koos ervoor om in het midden van de coronapandemie te openen, vorig jaar in juni. Wekenlang hebben we in de stress van steeds strenger en dan weer soepeler wordende coronamaatregelen geleefd. Uiteindelijk is alles goed gekomen, maar een vliegende start werd het allesbehalve. Ondertussen is de Fondation bijna een jaar geopend, er passeerden al zo'n 3.000 bezoekers. Maar je mag ook niet te hard op dat cijfer focussen. Het was een vreemde tijd."

Hubert Bonnet kreeg het zakendoen mee van thuis. Zijn familie stond aan de wieg van de Belgische staalindustrie, met het voormalige hoogoven- en staalbedrijf Forges de Clabecq. Na zijn studies aan de universiteit van Dallas in Texas begon Bonnet op 27-jarige leeftijd als trader voor Cadogan Management in New York, alvorens in 1996 naar België terug te keren. Bonnet focuste vooral op de financiële en de vastgoedsector. Hij richtte Meaunet en vervolgens Financière H20 op. Ondertussen reisde hij de wereld af en voedde met een groeiende collectie zijn passie voor kunst.

De zakenman zag drie jaar geleden het licht voor de CAB 2.0 nadat hij in het nabijgelegen restaurant Colombe d'or had gedineerd met de Franse beeldhouwer Bernar Venet. "Ik had net een overeenkomst gesloten met Venet om een tentoonstelling te organiseren met zijn werk in Brussel. Tussendoor liet hij vallen dat hij graag zou gaan uitbreiden, aanvankelijk in Toscane. Ik had een indrukwekkend hotel op het oog, met wijngaard en alles, maar het viel te duur uit. Zeker toen even later de coronacrisis uitbrak en dat beslist geen goede keuze was geweest. Tijdens een avondwandeling na het etentje overtuigde Venet me om een bod te doen op dit pand. Ik dacht dat hij zijn verstand verloren had. Het oorspronkelijk gebouw fungeerde als een galerie, ik wilde een *fondation*. Maar ik kreeg het idee niet meer uit mijn hoofd. Niet veel later ben ik dan toch met Guy Pieters, de Knokse galerist van Venet en de eigenaar van het pand, in gesprek gegaan. Twee jaar later werd Fondation CAB Saint-Paul-de-Vence geboren."

'Ik wil ervaringen delen, mijn collectie openstellen en er zo ook weer zelf iets uit halen'

HUBERT BONNET
ZAKENMAN

Het gerenoveerde fiftiesgebouw in Saint-Paul-de-Vence waarin de Fondation CAB is ondergebracht. © RV COURTESY FONDATION CAB

LOGEREN IN PROUVÉ-HUIS

Architect Charles Zana onderwierp het prachtige jarenvijftiggebouw aan een totaalrenovatie. Aan de tentoonstellingsruimtes voegde hij een receptieruimte, een restaurant, vier gastenkamers en een lounge toe, waar je met zicht op Cap d'Antibes door kunstboeken kan bladeren. De totaalervaring kwam voorop, zonder veel poeha. "Het geheel moest eenvoudig blijven", vertelt Bonnet. "We onderzoeken nu nieuwe manieren om de Fondation draaiende te houden. Zo willen we onze winters overbruggen door artiesten uit te nodigen om hier in residentie te komen. Op die manier worden de kamers ook gebruikt buiten het seizoen en wordt het geheel veel efficiënter ingevuld."

Behalve de vier kamers kun je ook slapen in een van de beroemde demontabele huizen van architect Jean Prouvé uit 1949. Bonnet installeerde het over een van de vijvers rond zijn Fondation die exact dezelfde afmetingen had als het Prouvé-huisje: zes meter bij zes. Eind 1944 werden zo'n 400 huizen geproduceerd naar het ontwerp van Prouvé, op vraag van de Franse overheid, die aanvankelijk het dubbele wou. De modulaire woningen dienden als opvanghuizen voor de vele slachtoffers van bombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog, vooral in de regio Elzas-Lotharingen tegen de Duitse grens.

Dankzij Prouvés baanbrekende bouwwijze uit de jaren 30 werd het mogelijk om een structuur te creëren waarop de gestandaardiseerde afdekplaten konden worden geplaatst. Aangezien de afzonderlijke elementen geprefabriceerd waren, werd het mogelijk om de moduleerbare constructies snel en efficiënt te installeren, ongeacht de afmetingen van het huis. Exact wat Bonnet ook deed. Nadat het Prouvé-huis voor lange tijd stond opgesteld in Brussel en er ter inspiratie diende voor andere artiesten, richtte hij het in Saint-Paul-de-Vence in met meubilair uit zijn designcollectie. Vandaag kan iedereen logeren in een Prouvé, tenminste als je er de centen voor over hebt want goedkoop is het niet.

'Het werk van Ann Veronica Janssens is zo krachtig en het kan eigenlijk iedereen bekoren, van baby's tot de hoogbejaarden'

Bonnet krabt in zijn haar. "Je mag ook niet te veel uitgaan van de luxe hier", bromt de zakenman. "We roeien met de riemen die we hebben, al zal dat niet altijd zo lijken. Het was nu ook weer een erg turbulente nacht. Ik heb een elektrisch probleem moeten oplossen, pas na twee uur werd de oorzaak gevonden. Vreselijk is dat de dag voor de opening, maar het hoort erbij natuurlijk. Het is ook niet evident wat we hier doen, net omwille van het totaalconcept, en daar zijn we ons zeer bewust van. Je moet de juiste mensen vinden met de juiste kwaliteiten. Je moet van heel veel markten thuis zijn en je moet er toch wat voor opgeven. Ook daarom willen we natuurlijk dat onze opzet slaagt."

Voor het eerst klinkt er twijfel in de stem van Bonnet. "Ik doe dit toch vooral voor mijn kinderen. Mijn einddoel is om mijn passie voor kunst aan hen te kunnen doorgeven. Ze zijn vandaag drie en acht, het is dus nog lang niet aan de orde, maar voor mezelf, mijn familie en mijn vrienden hoop ik enorm hard dat mijn kinderen ooit de boel overnemen en de collectie zo in ere kunnen houden. Ik wil ervaringen delen, mijn collectie openstellen naar de buitenwereld en er zo ook weer zelf iets uit halen."

Dat ze nog niet volledig zijn waar ze willen, beseffen ze goed. Zowel Bonnet als De Sadeleer willen de Fondation vooral laagdrempeliger maken. "De CAB is al van bij zijn ontstaan in 2012 een baken voor minimalistische kunst, en die kunst is soms moeilijk te begrijpen zonder voorkennis. In Brussel komen vaak kunstkenners over de vloer, zij komen dan specifiek naar bepaalde kunstwerken kijken. Hier in Saint-Paul-de-Vence hebben we meer passage van toeristen die het kunstenaarsdorpje bezoeken. We willen meer inzetten op toegankelijkheid en interactie."

"Met de komst van Ann Veronica Janssens hopen we de boel wat meer open te trekken", knikt De Sadeleer. "Vorig jaar deden we een tentoonstelling met de Franse curator Béatrice Gross, die gespecialiseerd is in het werk van Sol LeWitt. De expo was erg straf maar te intellectueel voor ons programma. We wilden meer in dialoog gaan met de eigen collectie, en Ann Veronica Janssens vormt daarin de ideale katalysator. Haar werk is zo krachtig en het kan eigenlijk iedereen bekoren, van baby's tot de hoogbejaarden."

KAMELEONKUNST

Als we met De Sadeleer de zalen binnenwandelen, raken we meteen afgeleid door de veelheid die op ons afkomt. De tentoonstellingsruimtes in Saint-Paul-de-Vence baden in kleur en licht. Classic Ann Veronica Jannsens. Er hangen geen bordjes aan de wanden, je krijgt enkel een begeleidend boekje. In het midden van de bovenruimte ligt een balk gemaakt van het zuiverste glas, een werk uit 2019. Had hij niet zo geblonken, dan ging je gegarandeerd vol op je neus over het onzichtbare ding.

"Het lijkt bijna vloeibaar", knikt Janssens zelf, die aanwezig is voor de opening 's avonds. "Alsof het opgaat in het niets. Ik maakte het van zuiver optisch glas, waar geen luchtbellen inzitten. Het fijne aan dit werk is dat het zich als een kameleon aanpast aan zijn omgeving. Overal is het anders." In Saint-Paul-de-Vence wordt de glazen blok zijlings ingekleurd door twee spots die met een gradiënt van divers licht een waaier aan kleur op de muren spuwen. Als je langsloopt, verandert de setting, kleuren springen alle kanten uit in het optisch glas, het licht verspreidt zich.

Zoals steeds bij Ann Veronica Janssens staat de rol van het publiek centraal in haar werk. Het liefst van al een bewegend publiek, dat door zich te verschuiven een extra dimensie toevoegt aan haar kunstwerken. Ook wordt zo in één lijn een brug gebouwd naar de collectie van Fondation CAB, waar de Belgische in de hoofdruimte mee in dialoog gaat. Een tweede glazen balk, *Ice Blue Bar* uit 2017, verkleurt er met het invallende daglicht afkomstig van de indrukwekkende glaspartijen van het gebouw. Het kunstwerk komt oog in oog met enkele topnamen uit de minimal art. Zowel Amerikanen, denk aan Dan Flavin, Frank Stella en Anne Truitt, als Europese namen zoals Josep Albers en Claude Rutault zijn er te zien.

Curator Grégory Long kon zich duidelijk uitleven in het gebouw. De expo vormt een lijnenspel vol repetities van kleuren en vormen. Hoe meer je door de ruimte beweegt, hoe meer invalshoeken naar boven komen en hoe meer connecties je ziet. Het benadert de kern van minimal art, de ervaring van de verhouding van het lichaam die verlengd wordt tot de ruimte. Ook daar voegt Fondation CAB extra waarde aan toe, door alles volledig open te stellen, de mogelijkheid te maken om erin te leven en er zelfs in wakker te worden. De totaalervaring wordt compleet in Saint-Paul-de-Vence.

***5766 Chemin des Trious* van Ann Veronica Janssens loopt tot 11 september in Fondation CAB Saint-Paul-de-Vence.**